

เลขที่.....

ประโยคธรรมศึกษาชั้น[ ]ตรี [ ]โท ☒เอก ระดับ [ ]ประถม ☒มัธยม [ ]อุดม

วิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม

สอบในสนามหลวง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

	วิชา นรฺ ปริกษสติ วิชา โลกสมิ พุชชหา
	วิชาพทรา ปุณฺ สตฺตา ปาเสน สกฺุณิ ยลา.
	ความอยากชักพาผู้คนไป ความอยากจะได้ยากในโลก
	บุคคลจำนวนมากถูกความอยากผูกมัดไว้เหมือนนกติดบ่วง ฉะนั้น
	บัดนี้ จักได้อธิบายขยายความแห่งพุทธศาสนสุภาษิตที่ยกขึ้นเป็นบทเบื้องต้นนั้นเพื่อเป็น
	แนวทางแห่งการศึกษาและแนวทางแห่งการปฏิบัติ โดยสมควรแก่อัตภาพและธรรมเป็นลำดับไป
	ดำเนินความว่า ความอยาก หมายถึง ความอยากได้ในทางที่มีชอบ คืออยากได้ในทางผิด
	ทำนองคลองธรรม และแสวงหาในทางที่ผิดศีลผิดธรรม ผิดกฎหมายบ้านเมือง อันเป็นเหตุให้เกิดความ
	เดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ความอยากนี้ ถ้าเราไม่รู้เท่าทันมัน เราก็จะเป็นเหมือนหุ่นที่ถูกความ
	อยากเชิดให้ทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่มันต้องการ ทำให้เราทำผิดทำนองคลองธรรมตามอำนาจของมัน คน
	ทั้งหลายที่ทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นความผิดต่อศีลธรรม หรือความผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ก็มีเหตุมา
	จากความอยากนี้เองและเมื่อผิดพลาดขึ้นมา ผู้ที่จะได้รับผลไม่ใช่ความอยาก แต่เป็นตัวเราผู้ที่ทำตาม
	อำนาจของความอยากนั่นเอง เราทำความผิดเพราะตัณหา เข้าถึงความเป็นอริยะขั้นสูงสุดแล้วเท่านั้น
	จึงจะสามารถทำลายตัณหานี้ให้สิ้นซากได้ ดังนั้น ผู้ที่ต้องการพ้นจากอำนาจของตัณหา คือต้องการทำ
	ที่สุดแห่งตัณหา ต้องปฏิบัติตามวิธีแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ดังกล่าว ด้วยความเพียรพยายามอย่าง
	ยิงยวด เอาจริงเอาจัง ตั้งใจปฏิบัติจริง จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ หนทางอื่นนอกจากนี้ไม่มี
	ที่จะพ้นจากวัฏฏะการเกิด จึงไม่พ้นไปจากทุกข์ ดังนั้น เราต้องรู้เท่าทันความอยาก ต้องยับยั้งชั่งใจ

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มานี้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	ตณฺหา ขนฺติ ปุริส จิตฺตมสฺส วิธาวติ
	สติโต สํสارมาปาที ทุกฺขา น ปริมุจฺจติ.
	ตัณหาก่อกำเนิดคน จิตของเขาเย่อมพลุ่งพล่าน
	สัตว์ยังเวียนว่ายตายเกิด จึงไม่พ้นไปจากทุกข์
	อธิบายความว่า ตัณหา คือ ความทะยานอยาก มี ๓ อย่าง คือ กามตัณหา ความอยากใน
	อารมณ์ที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ภวตัณหา ความอยากเป็นโน่นอยากเป็นนี่ วิภวตัณหา ความ
	อยากหลุดพ้นจากสถานะที่ไม่ชอบใจ หรือความไม่อยากเป็นโน่นนี่นั่นเอง ตัณหาทั้ง ๓ อย่าง ดังกล่าว
	มาแล้วนั้น เป็นมูลรากสำคัญที่ทำให้สรรพสัตว์ต้องเป็นทุกข์ ต้องวนเวียนอยู่ในห้วงมหรณพภาพ
	สงสารนี้ไม่รู้จักจบสิ้น สัตว์ทั้งหลายตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ไม่รู้จบสิ้น ก็เพราะอำนาจของตัณหานี้
	เป็นตัวการ แม่น้ำสายใหญ่ยังมีวันเต็มได้ด้วยน้ำฝนที่ตกลงมาบ่อยๆ แต่ตัณหาในใจสรรพสัตว์นั้น ไม่มี
	วันเต็ม เพราะสรรพสัตว์ในโลกนี้ มีความต้องการอยู่ตลอดเวลา มีความทะยานอยากอยู่ตลอดเวลา
	แม้ได้สิ่งที่ตนต้องการมาบำรุงบำเรอตนสมปรารถนาแล้ว ก็ยังอยากมีอยากได้มากยิ่งขึ้นต่อไปอีก ไม่
	รู้จักจบสิ้น ไม่รู้จักอิ่มเต็ม ท่านจึงกล่าวว่า แม่น้ำเสมอด้วยตัณหา ไม่มี ดังนี้แล้วการที่สัตว์ทุกชีวิตบน
	โลกใบนี้ ต้องดิ้นรนต่าง ๆ นานา เสาะแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาเพื่อปรนเปรอตนเอง เพื่อสร้างความสุข
	ความสบายให้ตนเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงสั่งสอนพวกเราเหล่าสาวก ให้ดำเนิน
	ตามวิถีแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ปฏิบัติตนเพื่อความเป็นอริยะ เพื่อจะได้ยกระดับจิต ให้พ้นจากอำนาจ
	ของกาม เข้าถึงความพ้นทุกข์อย่างถาวร ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ชาวโลกทั้งหลายก็จะถูกตัณหาดัก ถูกขรา
	ล้อม ถูกมฤตยูปิด จึงตกอยู่ในทุกข์ ไม่สามารถที่จะหลุดพ้น ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่เช่นนี้ตลอด

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	ตณฺหาเย อูทฺทิตฺโต โลโก ชราย ปริวาริตฺโต
	มจฺจุณา ปหิตฺโต โลโก ทุกฺখে โลโก ปติฏฺฐํ โต.
	ชาวโลกถูกตัดหนาดัก ถูกขราล้อม
	ถูกมฤตยูปิด จึงตกอยู่ในทุกข์
	อธิบายความว่า คนทั้งหลายที่เกิดมา เปรียบได้กับ ชาวโลกถูกตัดหนาดัก ถูกขราล้อม ชีวิตคืออายุ
	มีประมาณน้อย เมื่อบุคคลถูกขราด้อนเข้าไปแล้ว ย่อมไม่มีผู้ป้องกัน บุคคลเมื่อเห็นภัยนี้ในมรณะ พึงละอาภิสใน
	โลกเสีย มุ่งสันติเกิด บุคคลมีบุตร ย่อมเศร้าโศกเพราะบุตรทั้งหลาย บุคคลมีไคย่อมเศร้าโศกเพราะไค้ทั้งหลาย
	เหมือนกันฉะนั้น เพราะอุปธิเป็นความเศร้าโศกของคน บุคคลใดไม่มีอุปธิ บุคคลนั้นไม่เศร้าโศกเลยพระสัมพุทธ
	เจ้าประเสริฐสุดกว่าสัตว์ ๒ เท้า สัตว์อาชาไนยประเสริฐสุดกว่าสัตว์ ๔ เท้า ภรรยาที่ปรนนิบัติดี ประเสริฐสุดกว่า
	ภรรยาทั้งหลาย บุตรใดเป็นผู้เชื่อฟัง บุตรนั้นประเสริฐสุดกว่าบุตรทั้งหลาย เพราะขับไล่ความหลับ ความเกียจ
	คร้าน ความบิดกาย ความไม่ยินดี และความมึนเมาเพราะภัก্ত ด้วยความเพียร อริยมรรคย่อมบริสุทธ์ได้กระหม่อม
	ของเราไม่มี แ่นละ รังของเราไม่มี แ่นละ เครื่องสืบท่อของเราไม่มี แ่นละ เราเป็นผู้พ้นแล้วจากเครื่องผูก - มารดา
	เป็นกระหม่อม ภรรยาเป็นรัง บุตรเป็นเครื่องสืบท่อ ตัณหาเป็นเครื่องผูก ภิกษุใดเป็นผู้ไกลจากกิเลส มีกิจทำเสร็จ
	แล้ว มีอาสวะสิ้นแล้ว เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งร่างกายอันมีในที่สุด คนที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวว่ามิ
	ชีวิตประเสริฐ บรรดาสิ่งทั้งอกขึ้น ความรู้เป็นประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป อวิชาเป็นประเสริฐ บรรดาสัตว์ที่
	เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นประเสริฐ บรรดาชนผู้แกล้งคารม พระพุทธเจ้าเป็นประเสริฐ บุรุษไม่พึงให้ซึ่งตน ไม่พึง
	สละซึ่งตน ชาวโลกถูกความอยากผูกมัดไว้ จะหลุดได้เพราะกำจัดความอยาก เพราะละความอยากเสียได้ จึงตัด
	เครื่องผูกได้หมด สมณะทั้งหลายย่อมกำหนดรู้ละเสียซึ่งความอยาก ละความอยากได้ขาด จึงตัดเครื่องผูกได้

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มานี้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	อิจฉาย พชมตี โลโก อิจฉาวินยาย มุจจติ
	อิจฉาย วิปพาเนน สพฺพํ ฉินฺทติ พนฺธํ.
	ชาวโลกถูกความอยากผูกมัดไว้ จะหลุดได้เพราะกำจัดความอยาก
	เพราะละความอยากเสียได้ จึงตัดเครื่องผูกได้หมด
	อธิบายความว่า ความอยากได้เกินประมาณนั่นเอง เมื่ออยากได้เกินประมาณ ทำให้เกิดการ
	แสวงหาที่ผิดศีลผิดธรรม ผิดกฎหมายบ้านเมือง แสวงหาในทางที่เป็นทุจริต หรือ อนเสนา การแสวงหาในทางที่
	ไม่ชอบด้วยศีลธรรม ชาวโลกถูกความอยากผูกมัดไว้ จะหลุดได้เพราะกำจัดความอยาก การที่บุคคลทั้งหลายหลง
	จากความละโมบนี้ทั้งนั้น ความละโมบทำให้บุคคลขาดคุณธรรม ไม่นึกถึงผิดชอบชั่วดี เมื่อเกิดการแสวงหาในทาง
	ที่ทุจริตผิดศีลธรรมแล้ว ก็ทำให้เกิดเป็นบาปอกุศลขึ้นมา บาปนั้นก็คอยส่งผลให้ผู้กระทำได้รับความเดือดร้อน
	ทั้งทางกายและทางใจอยู่ตลอดเวลา เพราะละความอยากเสียได้จึงตัดเครื่องผูกได้หมด ดังนั้น ความละโมบ จึงจะ
	ถือว่าเป็นบาปที่ยิ่งใหญ่ นอกจากมันจะเป็นบาปในตัวของมันเองแล้ว มันยังเป็นสาเหตุแห่งการทำบาปอย่างอื่น ๆ
	อีกนัยนี้การด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่เราจะต้องเร่งกำจัดความละโมบนี้ออกจากใจเสียให้หมดสิ้น อย่า
	ปล่อยให้ความละโมบชักจูงเราให้ทำบาปทั้งหลายอีกเลย เพราะจะส่งผลให้ไปทางที่ไม่ดี ทางไปชั่ว หมายถึง ภพ
	ภูมิที่ไม่ดี เช่น นรก เปต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน และภาวะที่เป็นทุกข์ต่าง ๆ ที่ต้องประสบอันเนื่องมาจากวิบาก
	ของกรรมชั่วที่เคยทำไว้ สาเหตุที่ทำให้สรรพสัตว์ต้องไปเกิดในทุกข์ หรือต้องประสบกับภาวะที่เป็นทุกข์ต่าง ๆ
	นานานั้น มีสาเหตุหลักมาจากอวิชชา ซึ่งแปลว่า ความไม่รู้ หมายถึงความไม่รู้ในอริยสัจ ไม่รู้บาปบุญคุณโทษ
	ไม่รู้ประโยชน์และมีโทษประโยชน์ ไม่รู้ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ในโลกหน้าประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน
	ผู้ที่ถูกอวิชชาครอบงำ ย่อมจะมีปัญญามืดบอด ไม่สามารถคิดอ่านการใด ๆ ให้กระจ่างหลุดพ้นจากความทุกข์ได้

[illegible]